

YÜZ LİRAYA BİR DELİ

1961

Aziz Nesin 1915-1995

İÇİNDEKİLER

Yüz Liraya Bir Deli

Zavallı Necla

Patroniçe

Eli Ağır Emekliler

Kul Köle

Doğulu Tartışma

Mebus Paltosu

Adamın Serti

İyilik Sevaptır

Beyamca

İnsanoğlu Tersti

Korkulu Rüya

Nötron Bombası Uyarlığı Kurtaracaktır

İnsansız Bir Uygarlık

Gülmece Duyarlığı: "Nötron Bombası Uyarlığı Kurtaracaktır"

Hakkında

Yüz Liraya Bir Deli, Aziz Nesin'in 1961 yılında yayınladığı bir öykü kitabıdır. 12 öykü ve 3 yazıdan oluşmaktadır. Bu yazılardan ikisi yazarın Sanat Dergisi'nde yayınladığı ve Oktay Akbal'ın Cumhuriyet Gazetesi'nde yazdığı bir yazıdır. Öykülerinde toplumsal sorunları, aksaklıkları, insanların eksikliklerini ve yanlışlarını mizahi bir dille aktarmıştır. Genellikle yalan, şiddet, yozlaşma, toplumsal yapı, güç ve otorite temalarını işlediği görülmektedir.

YÜZ LİRAYA BİR DELİ

Öykü

Akıl hastanesinden kaçan hastalar Ruh hastalıkları hastanesinden 5 tane akıl hastası kaçar. Fakat hangi gün kaçtıklarını bilmediklerinden kaçma tarihleri olarak fark ettikleri günü kaydederler. Hekimler büyük bir telaşa kapılır. Çünkü kaçan hastalar saldırgan, daha önce cinayet işlemiş kişilerdir.

Akıl hastalarının özellikleri Başhekim hemen Emniyet Müdürlüğü'ne durumu bildirir. Hastanenin resmi yazı ile müracaat etmesi gerektiği belirtilir. Başhekim ise bunu yapacaklarını ama durumun çok riskli olduğundan resmi başvuru olmadan hemen aramaya başlamalarının iyi olacağını söyler. Emniyet müdürü daha fazla ayrıntı istediğinde ise kaçanların özelliklerini anlatır. Kaçanlardan birisi kadın diğerleri erkektir. Birisinin hastanenin çubuk çizgili kıyafetiyle, ikisi görevlilerin kıyafetleriyle, kalan kadın ve erkek ise hastane elbiselerini bıraktıklarına göre çıplak kaçmıştır diye düşünülür. Hastaneden kaçanlar şizofren olduğu için anormal davranışları vardır. Şehirde olağanüstü davranışlarda gördükleri kişileri sorgulamaları gerekmektedir.

Nakdi mükafat Kaçan delilerle bakanlıkta çok ilgilenir. Kaçak akıl hastalarını yakalayacak olan polis memurlarına mükafat olarak yüzer lira verileceği bildirilir. Polisler mükafatı duyunca şehrin sokaklarına çıkarlar. Sokakta hareketleri olağandışı bir sürü insan bularak getirirler. Fakat ilk gün kaçan akıl hastaları olduğu düşünülen yirmi altı kişi bulunur ve hastaneye sevk edilir. Beş kaçak akıl hastası yakalanılması istenirken, yakalanıp akıl hastası diye hastaneye gönderilenlerin sayısı durmadan arttıkça hastane başhekimini artık dayanmaz. Kendi hastaları ile baş edemiyorken bu kadar insanla ne yapacağı konusunda bağırp çağırır. Emniyete resmi şekilde son durumu iletir. Gönderilenlerin muayeneden geçirilip gerekli görülenlerin hastanede tutulacağını, diğerlerinin bırakılacağını söylemiştir. Yakalananlar arasında hastane kıyafetleri ile kaçan ile çıplak kaçanlar olmadığını da ekler.

Yakalanan akıl hastaları Başhekimlikten bu bilgi alınırken olağandışı davranışları görülen yüzü aşkın kişinin daha polislerce yakalandığı anlaşılır. Bu arada karakola biz deliyiz diye başvuranlar, deli diye yakınlarını şikâyet edenler de oluyordu. Kendileri teslim olanlar yakalanmış sayılmayacağından ve ödül alınmayacağından polisler bu kişilerin deliliğini kabul etmezler. Yakalananlar arasında ise akıl hastanesinden kaçanlar var mı yok mu bir türlü tespit edilemez. Hastaneden gelen bilgi ise polislerin

hoşuna gitmez. Gönderilenlerin akıl hastası oldukları tespit edilmiş ve hastaneye yatırılmış ama kaçan hastalardan olup olmadıkları tespit edilmemiştir.

Aramalar azalır Deli avlayan polisler dilekçelere vererek yakaladıkları her deli başına verileceği vaat edilen yüz lira nakdi mükâfatı isterler. Deli diye yakalananlar arasında hastaneden kaçan beş delinin bulunup bulunmadığı anlaşılamadığından, kesin sonuç alınıncaya kadar henüz para mükâfatı verilmeyeceği bildirilir. Bu durumdan sonra polislerin yakaladığı deli sayısı günden güne azalır. Sayı günden güne düşer ve olağan dışı davranan kimseyi görmez olurlar.

Polislerin serzenişi Hastaneden kaçan beş akıl hastasının yakalanıp yakalanmadığı anlaşılmasa da artık şehirde olağandışı davranan kimse görmediklerine göre şehir delilerden temizlendi diye düşünürler. Polisler aralarında kıymetlerinin bilinmediklerini konuşurlar. Söylenen mükâfat verilmediği için artık deli yakalayacaklarını söylerler. Onlara göre bu yüzden herkes deliler arasında kalmıştır.

Temalar

Menfaat/Bürokrasi Polislerin asıl amaçlarının para ödülü olması kendi mesleklerini gerektiği gibi yerine getirmemelerine sebep olmaktadır. Çıkarlarına uygun hareket ederek sorunun çözümüne değil büyümesine sebep olurlar. Sistemin mantıksız verimsiz işleyişi eleştirilmektedir.

Toplumsal yapı Toplumsal yapı ve insan davranışlarının sorgulandığı bu öyküde deli ve akıl hastası insanlara ait olarak görülen davranışın toplum içinde birçok kişide görüldüğü ima edilmektedir. Akıl hastanesinde yatan hastalardan çok daha fazla toplum içinde benzer özellikler gösterenler vardır.

ZAVALLI NECLA

Kişiler

Anlatıcı Doğma büyüme İstanbulludur. Evlidir ve bir oğlu, bir kızı vardır.

Coşkun Anlatıcının ve pikniğe giden diğer herkesin ortak arkadaşı.

Necla Serseriler tarafından kaçırılarak ormanda tecavüze uğrayan kız.

Öykü

Piknik daveti Coşkun, anlatıcıyı arayarak pazar günü Bentler'e pikniğe gideceklerini söyler ve onu da ailesi ile davet eder. Adam Bentler'e hiç gitmediğinden bunu fırsat bilir ve kabul eder. Yirmiden fazla kişi katılacak ve arabaları olan kişiler arabası olmayanları alacaktır. Herkes yemeklerini getirecek ve Kabataş İskelesi'nde saat 9'da buluşulacaktır.

Coşkun buluşmaya gelmez Adam teklifi kabul eder ve evde yiyecekleri hazırlarlar. Günü geldiğinde Kabataş İskelesi'nde beklerken saat geçmesine rağmen Coşkun bir türlü gelmez. Buluşma yerini yanlış anladığını zanneder ve bu konuda ailesi ona hiç güvenmez. Kendi aralarında konuyu tartışırken tanımadıkları biri gelir. Bentler'e mi gideceklerini sorar. Coşkun'un arkadaşıdır ve sabah Coşkun arayarak hasta olduğu için katılmayacağını söylemiştir. İki birlikte Coşkun'u bekleyen ve arabası olan diğer katılımcıları aramaya karar verirler. Kimse kimseyi tanımıyor, sadece Coşkun herkesi tanıyordur. Bu sebeple işleri zordur.

Pikniğe gidecekler toplanır İskelede bekleyenlere yaklaşıp Bentler'e mi gittiklerini sormaya başlarlar. Fakat insanlar ters ters cevap verir ve bazıları ile tartışma aşamasına gelinir. Adam insanların neden gergin olduklarını ve soru sormasına bu kadar kızdıklarını anlayamaz. Sonradan fark eder ki diğer kişiyle aynı kişilere sorduklarından, insanlar da beklemekten sıkıldığından gergin gergin yanıtlar veriyorlardır. Kavgalı, gürültülü araştırma sonunda Bentler'e gitmek için orada bekleyenleri bulurlar. Coşkun bütün tanıdıklarına telefon etmiş ama onun tanıdıkları birbirini tanımadığından birbirlerini tanımıyorlardır. Gelseymiş herkesi birbiri ile tanıştıracakmış.

Piknik zamanı Arabalara binip dört araba yola çıkarlar. Fakat herkes asık suratlı ve gergindir. Adamın ve ailesinin bindiği arabadakiler somurtkan ve sinirli olunca müsait bir an başka arabaya geçerler ama oradakiler de aynı şekildedir. Piknik yapacakları yere varınca herkesin aynı yiyecekleri getirdiğini fark ederler. Piknik esnasında kimse konuşmaz ve asık suratlıdır. Adam ortamı yumuşatmak için sohbet açar, fıkra anlatır, rakısı bitenlerin rakılarını tazeler. Uzun boylu bir adam çözülür gibi olur ve başından geçen bir olayı anlatır.

Uzun boylu adamın hikayesi Uzun boylu adam adliyenin merdivenlerinden koşarak inen bir kadın görmüştür. Adalet diye bağıriyordu. Onu döven üç erkek vardır. Polis yardım edeceğine o da kadına saldırıyordu. Adam polis görevini yapıyordu diyerek ona kızmadığını, erkeklerinde kadının kocası ve kardeşleri olabileceğinden olağan karşıladığını ama etraftaki kalabalığın kadına hiç yardım etmemesine anlam veremediğini anlatır. Çok öfkelenmiş olduğunu söyler. Kalabalığı yarararak kadına yardım etmiştir. Bu sefer de o dayak yemeye ve adalet isterim diye bağırmağa başlamıştır. Olayın sonunda anlamıştır ki orada film çekiliyordu ve adamı da filmin içine dahil etmek ve sahneyi bozmamak zorunda kalmışlardır. Filmin adı "Vurun Namussuza"dır. Çevirdikleri filmde bir dönem filmidir ve polisin halkı nasıl dövdüğünü ve zalimlerden yana olduğunu anlatıyordu.

Ormandaki olay Herkes adamın anlattığı hikâyeye kahkahalarla gülmeye başlar. Çingeneler gelir, fal baktırırlar. Bazıları çingenelerle göbek atar. İkinciye doğru hepsini uyku bastırır. Belgrad'a doğru gidip uyurlar. O sırada kadın çığlığı duyarlar. Hepsi ormana koşuşur. Bir genç kıza birkaç erkek saldırıyordu. Adamlara tam engel olacakken ve adamların üzerine yürürken film çektiklerini söylerler. Fakat kamera dedikleri şey üç ağaç dalı, teneke benzeri bir şey ve kaplama olarak kullandıkları folyodur. Adam bütçeleri olmadığını söyler. Kız sürekli yardım ister, bağırir. Adam rejisör olarak daha fazla bağırmasını söyleyerek kıza yönergeler verir. Filmin adının "Zavallı Necla" olduğunu söyler. Kız bağırmağa ve yardım istemeye devam eder ama adamlar daha da ileri gider. Etraftakiler filmin artık başka boyuta geçtiğini, çocuklarla orada duramayacaklarını söyler. Zavallı Necla'yı sürükleye sürükleye ormanın içine götürürler.

Gazetedeeki tecavüz haberi Ertesi gün gazetelerde genç bir kızın otomobile kaçırıldığı, Belgrad Ormanı'nda namusuna tecavüz eden altı canavarın tutuklandığı yazıyordu. Bentler'de film çevirdiğini söyleyen altı erkeğin de resmi vardır.

Temalar

Yozlaşma/Duyarsızlaşma Yozlaşmağa karşı insanların nasıl duyarsızlaştığını ele alan bir öyküdür. Saldırıya uğrayan bir kadının bağırmağalarını rol sanabilecek kadar gerçek ve kurgu arasındaki fark yitirilmişdir. Bu durum toplumsal yozlaşmağa, şiddeti sıradanlaştırmaya, toplumun şiddete ortak olmasına işaret etmektedir.

Çaresizlik Necla tecavüze uğradığı sırada sesini duyurabilse de etrafındakilere şiddeti inandıramamıştır. Yaşadığı çaresizlik ile olayları engelleyememektedir. Kadının gerçekte yaşadığı dehşet anlaşılamamaktadır.

PATRONİÇE

Kişiler

Patron İktidar partisinde milletvekilidir. Karısından çekinmektedir. Cimri biridir.

Patronun karısı Çalışanlar ve eşi ondan çok korkmaktadır. Ona patroniçe lakabını takmışlardır. Her şeye karışıyordu. Sert mizaçlıdır.

Anlatıcı Gazetecidir. Çalıştığı gazeteler bir bir kapatılıyordu. Yeni girdiği işini kaybetmemek için herkesle iyi geçiniyor, her işe koşuyordu.

Gece sekreteri Kadınlara çok düşkün bir delikanlıdır. Geceleri ofiste sekreter olarak kalmaktadır. Anlatıcının son girdiği gazeteden iş arkadaşıdır.

Öykü

Yeni iş Anlatıcının çalıştığı gazete kapatılmıştır. Daha önce çalıştığı iki gazete de kapatıldığından artık iş bulması zorlaşmıştır. Sıkıyönetim tarafından kapatılmayan gazete ve dergi sayısı çok azdır ve kadroları da tamamen doludur. İşten çıkacak birileri yerine gelecek kişilerde ise sıra vardır. İki ay işsiz kalan anlatıcının artık dayanacak gücü kalmamışken Gazeteler Cemiyeti'nde bir arkadaşını görür. Arkadaşlarının çalıştığı gazetede düzeltmen pozisyonu boşalmıştır. Başka biri girmeden hemen başlamasını söyler. Anlatıcı bu gazete bir milletvekilinin olduğu için kapatılma riskinin olmadığını düşünür. Arkadaşı tek bir konuda uyarı verir. Patroniçe dedikleri patronun karısına dikkat etmelidir. Çok sinirli bir kadındır ve işten kovulmak istemiyorsa onunla ters düşmemelidir.

Patroniçe ile telefon konuşması Anlatıcının işe başladığı dönem patron Avrupa'dadır. Patron her odaya ayrı bir telefon hattı çekirmemiştir. Gazete idaresinde iki telefon vardır. Biri kendi odasında, biri muhabirler odasındadır. Anlatıcı geceleri muhabirler odasında çalışmaktadır. Dışarıdan telefon ile arandığında bitişik odada duran gece sekreterine arandığını duvara vurarak haber veriyordur. Bir gece anlatıcı ofiste çalışırken yine telefon çalar. Her gece, gece sekreterini on, on beş kadın aradığından yine onlardan biri zanneder. Gece sekreterini isteyen kadını telefonda bekletir. O da yan oda da bir kadınlardır. Bir türlü gelmeyince anlatıcı telefonu unutarak kapatır. Hattın diğer ucunda sanılanın aksine patroniçe vardır. Fakat anlatıcı onu sokak kadınlarından birisi zannetmiştir. Kadın tekrar arar. Sinirli ve küfürlü konuşukça o da karşılık verir. Patroniçe ona hakaret ettikçe o da aynısını kadına söylüyordur.

Telefon görüşmesinin sonu Gece sekreteri en sonunda gelir ve telefondaki kadınla konuşmaya başlar. Özür diler ve kadının emirlerini dinler. Yüzü kül rengi gibidir. Telefonu kapatınca gazeteciye durumu anlatır. Gazeteci kovulacağını düşünmeye başlar ve korku içinde bekler. Patron, Avrupa'dan geldiğinde karısı kesin durumu ona iletcek, o da yine işsiz kalacaktır. Gece sekreteri de özür dilese, yalvarsa bile bir şeyin değişmeyeceği konusunda hemfikirdir sırada yeniden telefon çalar. Patroniçe arıyordur. Gazeteci nasılsa her durumda işten çıkarılacağı, yiğitlik bende kalsın diyerek kadına çıkışır. Kadın az önce onun patronun karısı olduğunu bilmeden mi hakaret ettiğini sorar. Gazeteci ise bildiğini söyler ve kadına onunla uğraşamayacaklarını kaba bir dil ile anlatır. Telefonu da yüzüne kapatır.

Beklenmedik ikramiye Olaydan bir hafta sonra patron Avrupa'dan döner ve gazeteciye yanına çağırır. Gazeteciye, karısına haddini bildirdiği için tebrik eder. On sekiz senelik intikamını aldığını söyler. İdareye inip elli lira ikramiye almasını tembihler. Gazeteci çok sevinir. İkramesini alır ve o günden sonra her telefon ziline koşar. Belki yine patroniçe arar, ona küfreder ve ikramiye alır diye umur ediyordur.

Patroniçe ve gazetecinin karşılaşması Bir akşamüzeri patroniçe ofise gelir. Gazeteciye, düzeltmenin kendisi olup olmadığını sorar. Adam patroniçe olduğunu anlar ama karşı karşıya gelince sesini çıkarmadan başını öne eğer. Kadın ise sözünü esirgemeyen insanları sevdiğini, ülseri olduğu için çok sinirli olduğunu anlatır. Kocasına iki yüz lira ikramiye vermesini söylemiştir. Gazeteciye alıp almadığını sorar. Gazeteci susunca sinirlenir. Kocasının yanına gider ve odada kıyamet kopar.

Patronun zor anları Gazeteci odaya çağırılır. Kadın patronun yanında bir kere daha iki yüz lira ikramiye alıp almadığını sorar. Patron verdiği teyit etmek için gazeteciye söylediklerini onaylatmak ister. İki arada kalan gazeteci, önce ne diyeceğini bilemez ama en sonunda söylediği iki yüz lira ikramiyenin ilk taksiti olan elli lirayı aldığını belirtir. Patron karısının önünde rahata kavuşur ve gazeteciye kalan yüz elli lirayı alması için hemen muhasebeye gitmesini söyler.

Temalar

Güç/Otorite baskısı Otorite baskısı her dönemin iktidarına göre şekillenmekte ve özgürlükleri kısıtlamaktadır. Gazetelerin sürekli kapatılması ve gazetecilerin işsiz kalması, anlatıcının en sonunda iktidardaki milletvekiline ait gazetede işe başlayarak gazetenin kapatılma ihtimalinin olmadığını söylemesi bu baskının öyküdeki örnekleridir. Anlatıcı işsiz kalmamak için yeni başladığı işte kimseye karışmıyor, çok çalışıyordur. Patroniçenin çalışanlar üzerindeki etkisi de güç, otorite ve baskı temaları ile ilişkilidir. Patroniçe sadece patronun eşi olmasından dolayı üstün durumdadır. Çalışan otoriteye boyun eğme durumundadır. Fakat bu durum mizahi bir dille aktarılmıştır.

ELİ AĞIR EMEKLİLER

Kişiler

- 1. Emekli** Dimdik duruşlu, yüzünde sert çizgileri olan emeklidir. Albay olduğu düşünülmektedir.
- 2. Emekli** Vali emeklisi olduğu tahmin ediliyordur. Makaralı kahkahaları vardır. Ellerini kollarını geniş geniş oynatarak konuşuyordur.
- 3. Emekli** Felçlidir. Bastonuna basa basa bir ayağını sürerek yürüyordur. Söze az karışıyordur.
- 4. Emekli** küçücük, kısacık, beyaz tenli bir adamdır. Yüzünün çizgileri kırış kırıştır. Kahve fincanını tutan eli titriyordur.

Öykü

Kahvedeki emekliler Her gün Erenköy İstasyon kahvesinde oturup benzer şeyler konuşan, anılarını anlatan emekli arkadaşlar vardır. O gün ise sadece dört arkadaş bir araya gelmiştir. Konu eski kabadayılardır. Eskiden yumruk atmanın hoş karşılanmadığını, racona uymadığını, sokak dövüşü gibi görüldüğünü belirtirler. Onların döneminde birini alt etmek sadece tokat atarak yapılırsa racona uygun ve kabul edilebilirdir. Yumruk atmak kadınsı bir davranıştır. Herkes bu konu ile ilgili kendi başından geçen veya şahit olduğunu hikâyeyi anlatarak gücünü göstermek ve kanıtlamak ister.

Asker emeklisinin anısı Asker emeklisi, okulda elinin ağır olması ile biliniyordu. Binbaşı Tomson adında bir İngiliz kumandanı da vardır. Boksördür ve her sabah kalkıp kum torbası ile çalışma yapıyordu. Arada da onlara Türklerin kuvveti ile ünlü olduğunu, onunla boks oynayacak birinin olup olmadığını soruyordu. Asker emeklisi her gün ona kurulsada kendini tutuyordu. Bir gün yine böyle bir anda arkadaşlarından birisi ona tokat atmıştır. Tokatı atan kişi adamın beline kadar gelse de gücü çok fazladır. Tokadın şiddetinden İngiliz'in belindeki silahın tetiği düşüp patlamış ve İngiliz'in topuğuna gelmiştir. Adam bir hafta hastanede yattıktan sonra çıkınca onları tebrik etmiştir. Bu şamarın atılmasını ona da öğretmesini istemiştir.

Felçli emeklinin amcası Felçli olan emekli ailece ellerinin sakar olduğunu söyler ve merhum amcasını anlatır. Çok emniyetli biri olduğundan arabası ile sultanları gezdirirmiş. Bir gün Pervin Sultanı araba ile gezdirirken başka bir fayton peşlerine takılmıştır. Amcası diğer arabanın şoförünü uyarmasına rağmen yine peşlerinde dolaşmaya devam edince yan yana geldikleri an ona bir tokat atıp kaza yapmalarına sebep olmuştur. Adam ölmüştür. Hapis cezasına çarptırıldıktan sonra Sultan'ın namusunu korumaya çalıştığı için iyi halden kısa süre sonra çıkarılmıştır. Onu saraya işe almak istediklerinde ise arabacılık yapmayı bırakacağını söylemiştir. Bu yüzden ona toplu para vermişlerdir. O toplu para ile kendine meyhane açmıştır. Rum ve yaşlıca da bir metresi vardır. Hayatında karıncayı incitmemiş, ona bulaşılmadığı sürece kimseyle işi olmayan bir adamdır. O dönem artık ihtiyarlamıştır da. Dönemin külhanbeylerinden Kılçık Apti amcasının şöhretini duymuştur. Amcasının yaşlı olmasından da güç alarak onu madara etmek ve namını arttırmak istiyordu. Her gördüğünde bu adamı öldürmüş diyerek onu aşağılıyor, yanındaki metresine asılıyordu. Amcası sürekli sabrediyordu. Fakat bir gün artık metresine asılmayı abartınca dayanamamıştır. Üstüne yürüyen Kılçık Apti'yi bir şamarla yere düşürmüştür. Apti bayılmıştır. Ayıldıktan sonra bıçağını niye kullanmadığını sormuşlardır. Bir tokat daha atar diye korktuğunu söylemiştir.

Dördüncü emekli düşer Dört emeklinin en ufak tefek olanı lafa karışır. Sağ elini hiç kullanmadığını söyler ve başından geçen bir olayı anlatmaya başlar. Olayı anlatırken sağ elini nasıl şamar attığını göstermek için kaldırdığında sandalyeden düşer. Şamarı attığı kişinin aynen böyle boylu boyunca düştüğünü söyleyerek durumu kurtarmaya çalışır. Garson koşar ve diğer emeklilerin yardımı ile adamı kaldırır. Adam hala kendini övmeye devam ediyordu. Vurduğu yerden bir daha hayır gelmeyeceğini, elinin çok ağır olduğunu anlatıyordu.

Temalar

Geçmişe özlem Emekli insanların anılarını anlattığı bu öyküde özlem teması işlenmektedir. Geçmişe ait anıların, raconların, durumların kendileri için ne kadar önemli ve kıymetli olduğu görülmektedir. Bu unsurlar yüceltilmektedir.

Gelenek Eski zamanlara ait raconlar ve güç gösterileri emeklilerin ait olduğu topluma ait geleneksel değerlerdir. Değişen değer ve alışkanlıklar geleneklerin de değişmesine ve farklı görülmesine sebep olmaktadır. Güç ve şiddet övgü ile bahsedilen ve övünç kaynağı olan unsurlardır.

KUL KÖLE

Kişiler

Anlatıcı Nur apartmanına yeni taşınmıştır. 7 numarada oturuyorlardır. Evlidir ve çocukları vardır.

1 numaradaki komşu Karı koca yaşamaktadır. Kadın adamı çok sıkıdığı için adam eski dürüst, namuslu halinden uzaklaşmıştır.

2 numaradaki komşu Dört, beş yıldır Nur apartmanında oturmaktadırlar. Bir oğulları vardır.

3 numaradaki komşu Devlet dairesinde memur bir adam oturmaktadır. Evli ve çocukludur.

4 numaradaki komşu Karısı ev hanımıdır. Adam tüccardır. İthalatçılık yapmaktadır.

5 numaradaki komşu Evinde hizmetlileri olan aile anne, baba ve cilveli kızlarından oluşmaktadır. Kızları çok güzeldir.

6 numaradaki komşu Genç bir karı koca ve annesi birlikte oturmaktadırlar.

8 numaradaki komşu Apartmana yeni taşınmışlardır.

Öykü

2 numaralı dairedaki komşular hakkında Anlatıcı ve ailesi Nişantaşı, Nur apartmanı, daire 7'ye yeni taşınmıştır. Dört katlı apartmanın her katında ikişer daire vardır. Karşısındaki 8 numaralı daire boştur. Apartmana taşındıklarında 4 numarada oturan karı koca onları ziyarete gelmek istediklerini küçük çocukları ile iletirler. 4 numaradakiler oturmaya gelince 2 numaralı komşuyu çekiştirmeye başlar. Çocukları çok akıllı, çalışkan ve usludur. Fakat buna rağmen çocuğa sürekli hakaret ediyor ve dövüyorlardır. Çocuğa güler yüz göstermiyorlardır. Böyle yapa yapa çocuğu en sonunda kötü ettiklerini, çocuğun derslerindeki başarısının düştüğünü, serseri olduğunu anlatırlar. Şimdi annesi babası ona kul köle olmaya başlamıştır. Şimdi ağlayıp sızlıyorlar, çocuktan dayan bile yiyorlardır. Zamanında kıymetini bilmedikleri için kızıyorlardır.

1 numaralı dairedaki komşular hakkında Birkaç gün sonra 6 numarada oturan komşular "Güle güle oturun" demeye gelirler. Bunlar genç bir karı koca ile, kadının çok bilmiş annesidir. Onlarda 1 numaradakilerle tanışıp tanışmadıklarını sorar. Henüz tanışmadıklarını öğrenince de anlatmaya başlarlar. Evin beyi işinde gücünde, evine bağlı biriyken karısı sürekli söyleniyor ve adamın başının etini yiyordur. Adam sürekli söylenmelere ve hakaretlere katlanıyordu. Sonunda adam dayanamamış akşamları içmeye, meyhanelere gitmeye, eve geç gelmeye başlamıştır. Karısına dayan da atıyordu. Kadın şimdi kocasına kul köle oluyor, meyhaneye gitmesin diye içki masasını hazırlıyor, süslenip pencere önünde kocasını bekliyordur. Fakat artık geç olduğunu, melek gibi adamı zorla şeytana çevirdiğini söylerle. Kadına hakaretler ederek hak ettiğini anlatmaya devam ederler.

3 numaralı dairede oturan komşular hakkında Aradan birkaç gün geçer, evde çalışırken 5 numarada oturanların hizmetçisi gelmiş, vakitleri varsa bey ve hanımının onlara geleceğini haber vermiştir. Şarap fıçısına benzer bir adamla malak iriliğinde bir kadın, bir de her oynak yerinden cilve dökülen kızları gelirler. Onların da derdi daire 3'tekilerledir. Adamın onların işyerinde memur olduğunu, gelen yeni müdüre karşı çok kaba davrandığını anlatır. Müdür çok kibar, anlayışlıdır. Müdür böyle davrandıkça o da abartıkça abartmış konuşmalarına dikkat etmemiş, işe gidip gelmeleri düzensizleşmiştir. Fakat müdür bir süre sonra dayanamamış çok sinirli davranmaya ve demediğini bırakmayarak onu aşağılıyordur. Ama işsiz kalmamak için adam dayanmak zorunda kaldığından müdüre kul köle oluyordur.

5 numaralı dairede oturan komşular hakkında Başka bir akşam 2 numaralı daire komşuları "Güle güle oturun" demeye gelirler. Çocuklarını zorlaya zorlaya serseri yapan bu aileyi çok merak ediyorlardır. Oğlanı getirmemişlerdir. Onlarda 5 numaralı dairedaki komşuları çekiştirmeye başlarlar. Kızlarını zorlaya zorlaya kötü yola düşürmüşlerdir. Kız çok güzeldir, namusludur ve tatlıdır. Ama kıza ne bir kıyafet alıyorlar ne de iyi davranıyorlardır. Bir de sürekli baskı içinde hiçbir yere gitmesine izin vermiyor, onu isteyen tüm güzel kısmetleri de reddediyorlardır. Şimdi kız çok değişmiştir. Kızın konsomatrislik yaptığı konuşulmaya başlanmıştır. Kızın etrafında dönmeye, sinirlenmemesi için huyuna gitmeye başlamışlardır. Artık kul köledirler ama iş işten geçmiştir.

4 numaralı dairede oturan komşular hakkında Başka bir akşam da 3 numarada oturanlar, müdürü zorla kabalaştıran memurla karısı gelir. Adam 4 numaradakileri anlatmaya başlar. Bankalar Caddesi'nde mağazaları vardır ithalatçılar yapıyorlardır. Muhasebecileri çok namusludur. Her işi o yapar ve çalışkandır. Maaşı da azdır. Ama patronu sürekli her kuruluşun hesabını soruyor, sanki parasını çalacakmış, sütüne konacakmış gibi muamele yapıyordur. Beş sene böyle davranınca muhasebeci adama kazık atmaya başlamıştır. Ama patronu bilse de onu işten çıkaramıyordu. Çünkü muhasebeci işi biliyor ve beceriklidir. Çok para kazandırıyor. Başka birini işe alsaydı yeni gelen hırsız olacak daha çok çalacak diye endişelidir. Şimdi muhasebeci yanından çıkacak diye ödü kopuyor, kul köle oluyordur.

6 numaralı dairede oturan komşular hakkında Komşularından 1 numaralı dairedakilerle de sonra tanışır. Onlarda 6 numaralı dairedaki kiracılarla ilgili konuşurlar. Bu ailede de evin hanımı çok becerikli, iyi huylu namuslu biriyken kocası çok kıskançlıklar yapmış, sürekli kadına baskı yaparak bunaltmıştır. En sonunda kadın zamparalarla takılmaya başlamıştır. Kocası bilmesine rağmen ayrılamıyordu. Kadına kul köledir.

Komşuluk ilişkileri Bütün apartman komşuları onlara "Güle güle oturun"a gelmişlerdir. Artık misafirlik sırası onlardadır. Bir sabah apartmandan çıkarken bir adam selam verir. 8 numaralı boş daireye taşınmışlardır. 7 numara oturan adamı çekiştirmeye başlayıp eski evinde cimriliğinden fazla kira vermediğini, ev sahibi ile arasının kötü olduğunu ve bu yüzden çok daha fazla kiraya oturduklarını anlatır. Onun yüzünden kendileri de çok kira ödemek zorunda kalmışlardır. Adam otobüse biner gider. Bilmeden kendisini aşağılayan adamın arkasından söylenir. Onunla ilgili başkasından bilgi alacağını biliyordur. Bu yüzden apartmandaki komşulardan hiçbirine gidip gelmediklerini söyler.

Temalar

Dedikodu/Komşuluk ilişkisi Her insanın bir kusuru vardır ve başkaları kendi kusurlarını görmezden gelip başkalarını kolaylıkla eleştirebiliyorlardır. Onlara göre kendileri ait herkes başına gelenleri hak etmiştir. Komşuluk ilişkilerinin eleştirildiği öyküde bir başkasının dedikodusunu yapıp yargılamak kolaydır.

İnsan ilişkileri Bir konuda haksız şekilde davranıp, davranışlarımız sonucunda başımıza gelen kötü durumlar karşısında yapıcı tavırlar alsak da iş işten geçmiştir. Karşısındakine haksız davranıp, sınırları zorlayan insanlar karşısındaki kişiler onları zorlayan davranışlar göstermeye başlayınca onlara kul köle olarak durumu değiştirmeye çalışmaktadırlar. Fakat artık geç kalınmıştır.

DOĞULU TARTIŞMA

Kişiler

Muhtar Tataroğlu Tanınmış yazarlardandır. Doğru Yol adlı günlük siyasi gazetede "Sabah Sabah" başlığı altında her gün fıkralar yazmaktadır.

Bahir Kozoğlu Ünlü bir yazardır. Son Haber isimli günlük siyasi gazetede "Buna Ne Buyrulur?" başlığı altında fıkralar yazmaktadır.

Öykü

Tartışan adamlar İki kişi aralarında konuşuyorlardır. Fakat dışarıdan kavga eder gibi görünüyorlardır. Tartıştıkları konu Muhtar Tataroğlu ve Bahir Kozoğlu'nun köşe yazılarıdır. İki yazarın atışmasında her biri bir tarafı tutuyor ve savunuyordur. Çünkü iki adam da yıllardır tek bir gazete okuyor. Okudukları gazete de hangi yazar yazıyorsa onun görüşünü benimsiyor ve savunuyordur. Gazeteleri tercih etme sebepleri ise birisinin bulmaca ekini beğenmesinden öbür adamın da diğerinin yıldız falı diğer gazetelerinkinden daha eğlencelidir.

Muhtar Tataroğlu'nun yazısı Günlerden bir gün Muhtar Tataroğlu bir gece önce arkadaşları ile sabah kadar içtiğinden ve ilham bir türlü gelmediğinden tatlı üslubuna güvenerek şiir üslubunda felsefi bir durum yaratarak yazı yazar. Başlığı Kuru Fasulyenin Faziletleri ve Mercimeğin Rezaletleridir. Bir yazarın kitabını kaynak göstererek fasulye ve mercimek hakkında derin bilgiler veriyordur. Gerçekte ise ne böyle bir bilgin ne de böyle bir kitap vardır.

Bahir Kozoğlu'nun polemiği Hayranlarından birinin verdiği ziyafette geç saatlere kadar uykusuz kaldığı için Bahir Kozoğlu'da yazısını yetiştirememiştir. Oda aynı durumdadır. Bir iki haftadır kimse ile polemige girmediğini ve bugünkü köşesini bu şekilde değerlendirmeyi düşündü. Muhtar Ağaoğlu'nun köşe yazısına bir cevap yazmaya karar verdi. Zaten okurları onun polemiği ve kavgacı kalemını sevmekteydi. Kalemi eline alır ve sert bir üslupla eleştiri yazısı yazar. Eleştirisinin Muhtar Ağaoğlu'nun yazısı ile hiç ilgisi yoktur. Hiç kullanmadığı bir kelime ile ilgili uzun uzadıya eleştirilerde bulunmuştur. Fakat okurları Muhtar Ağaoğlu'nun yazısını okumadığından bunu bilmiyordur. Muhtar bu duruma çok öfkelenir. Kızgınlıkla o da bir yazı yazar. Muhtar'ın yazısını okuyanlar Bahri Kozoğlu'nun bilgisizliğine çok şaşırır. Çünkü onlarda Bahri'nin yazılarını okumamıştır.

İki gazetecinin tartışma yazıları Karşılıklı yazılar atışmalar şeklinde sürer. Artık eleştirilir farklı noktaya gelir. Daha önce yazdığı bir romanın başka eserden çalıntı olduğu, birinin evinden eşya çaldığı, çevirilerinin dili iyi bilmemesinden yanlış olduğu, yaptıkları aile işlerine hile karıştırdıkları gibi iddiaları köşelerine taşırlar. En sonunda Muhtar'ın solcu olduğu ve yurttaşları sinsî sinsî yazdıkları ile kandırıldığını söyler. Savcılarının dikkatini Muhtar'ın yazılarına çeker. Muhtar'da ona Hoşt başlıklı bir yazı yazar.

Medeni gazeteciler Anlatıcı her iki gazeteyi okuduğu için durumu iyi biliyordur. Ama sadece tek bir gazeteyi okuyanlar hala aralarında tartışıp yazıları savunuyorlardır. Fakat o sırada Muhtar Ağaoğlu ve Bahir Kozoğlu başbakanın verdiği ziyafette yan yana bulunuyor ve birbirlerine iltifat ediyorlardır. Çünkü onlar fikir özgürlüğünü iyi bilen ve farklı inanç ve kültürde de olsa birbirlerine saygı duyan iki medeni gazetecidir.

Temalar

Cahillik/Medya Okurların sadece bir gazete takip etmesi ve o gazetede yazıların okuduğu görülür. Diğer gazetede yazılarından habersiz olmalarına rağmen onu suçlamaktan, başkasının düşüncelerini hararetle savunmaktan geri kalmazlar. Medyanın etkisi ve gücü burada ön plana çıkmaktadır. Okumadığın yazıların sahibini, doğru olup olmadığını tam olarak bilmeden ve bunu önemsemeden eleştirmene sebep olan da medyanın etkisidir. Anlatıcı her olayın bütününe hâkim olmanın gerekliliğine dikkat çekmektedir. Bunun içinde her iki görüşün de düşünce yapısını bilmek gerekir. Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olmamak gerekmektedir.

İki yüzlülük/Manipülasyon İki yazar sadece okunmak ve yazılarını yazmış olmak için doğru olmayan, polemik içeren yazı yazarlar. Okurlarını birbirlerine düşürürler ama günün sonunda kendileri o hakaretleri birbirlerine etmemiş, birbirlerini çok kötü suçlamalarda bulunmamış gibi övebilirler. Manipülasyon yapıp halkı kandırmış ve dikkatleri üzerlerine çekmişlerdir. İki yüzlü davranmışlardır.

MEBUS PALTOSU

Kişiler

Satıcı Dolandırıcıdır. İkinci el eşya satmaktadır.

Anlatıcı Kendi halinde yaşayan, evli ve çocuklu bir adamdır. Ekonomik açıdan kıt kanaat geçindiği anlaşılmaktadır.

Mebus İki yıl önce evinden paltosu satılmıştır. Paltoyu bulduğunda, paltodan çıkan ve ona ait olmayan her şeyi sahiplenmesi yalancı biri olduğunu göstermektedir.

Öykü

Anlatıcının hayalindeki palto Anlatıcı önceki yıl 700 liraya aldığı ansiklopediyi o kış 250 liraya satınca para havadan gelmiş gibi hissetmiştir. Normalde ailesinden bir şey gizleyen biri değildir ama bu parayı gizlemeye karar verir. Çünkü o güne dek hiç kışı palto ile geçirmemiştir. Hep yağmurluk, ceket gibi kıyafetlerle geçirmiştir. Ama hayali kalın tüylü, zengin işi, sıcacık bir palto sahibi olmaktadır. Rengi de ille deve tüyü rengi olacaktır.

Büyük gelen palto Palto diktirmek için terzileri dolaşır. Fakat dikim için 900 lira istiyorlardır. Yolda gördüğü arkadaşı onu tanıdık bir terziye yönlendirse de o da ancak 800'e inmiştir. Hazır giyim mağazalarına gider ve bu kez de parası yetmez. Kara kara düşünürken yolda başka bir arkadaşını görür. İkinci el kıyafetler satan bir yeri anlatır. Zenginlerin beğenmedikleri, bazen hiç kullanmadıkları kıyafetleri buraya ucuza sattıklarını söyler. Birlikte oraya giderler. Tam istediği gibi bir palto bulur ama palto çok büyüktür. Satıcı ise paltonun çok yakıştığını söyleyerek öve öve bitiremez.

Anlatıcı paltoyu satın alır Adam paltoyu almaya karar verir ama az da olsa indirim yaptırmak ister. Satıcı ise 250 liradan aşağı inmiyordur. Pazarlık uzayınca satıcı, kışın giyip yazın paltoyu getirirse aynı fiyattan alacağını, daha pahalıya bile satacağını söyler. Senet yapmayı da teklif eder. Adam ikna olur ve sonunda paltoyu 250 liraya alır.

Paltodaki uğursuzluk Paltoyu üzerinde görenler onu milletvekiline benzetir ve sürekli bu şekilde seslenirler. Adam bu şekilde dikkat çekmekten hoşlanmaz. Fakat büyük olması dışında paltonun bir uğursuzluğu da vardır. Cebine ne koysa sürekli kayboluyordur. Aldığı biletleri bulamayınca cezalı bilet parası ödüyordü. Sigarasını, kibritini, evin anahtarını sürekli kaybediyordü. Cebine koyduğu paralar kayboluyordü. Sürekli böyle olaylar yaşayınca karısına ceplerde delik olup olmadığını kontrol ettirir fakat delik bulamazlar.

Anlatıcı karakola düşer Yaz gelince satıcıya gider ve paltoyu gerçekten alıp almayacağına bakar. Satıcı 250 liraya satın almayı kabul eder ama adam şüphelenir. Paltoyu bir gün daha giyip getireceğini söyler. Giderken başka dükkâna sorar. Elli lira değer biçilir. Durumda dikkat çeken bir şeyler olduğunu

anlar. Bunları düşünürken eve doğru yol alır. Sigara içecekken cebine koyduğu kibriti bulamaz. Karanlıkta bir yandan kibrit arayıp bir yandan giderken, birisi onu röntgencilikle suçlar. Yanlışlıkla kendi bahçeleri diye başkasının bahçesine girmiştir. Karakolda ifadesi inandırıcı gelmez. Sıcak havada palto giymesi şüphe uyandırmıştır. Paltoyu da çaldığı düşünülür. Çünkü üzerine çok büyüktür. Üstü arandığında paltodan o güne dek kaybettiği her şey çıkar. Astarında birikmiştir. Adam o güne dek o kadar eşyayı nasıl taşıdığına şaşırır. Palto o kadar büyüktür ve dökümlü duruyordur ki görünüşünden bir şey anlamamıştır. Sabaha kadar ifadesi alınır.

Paltonun çalıntı olduğu anlaşılır Sabah polislerle paltoyu aldığı dükkâna gider ama satıcı onu tanımıyor gibi yapar. Paltoyu kendisinin satmadığını söyler. Adam röntgencilikten hırsızlıkla suçlanma aşamasına gelmiştir. Palto çalıntı çıkar. Bir milletvekiline aittir. İşin kötü yanı milletvekili paltoyu sahiplendiği gibi paltodan çıkan anahtarlar, paralar, sigaralar gibi her şeyi de sahiplenmiştir.

Temalar

Ahlaksızlık/Dolandırma Hem paltoyu satan adamın hem de milletvekilinin yalancı olduğu ve ahlaki değerlerini kaybettiği görülmektedir. Anlatıcı dürüst, yoksul, kendi halindedir. Satıcı ise yalanlarla hem paltoyu ona satar hem de astarda birikenlere sahip olmak ister. Milletvekili bile kendine ait olmayan eşyaları sahiplenerek dürüst davranmamıştır. Dürüst ve ahlaklı olanın yani anlatıcının ise başı belaya girmektedir.

ADAMIN SERTİ

Kişiler

Numan Bey Ellili yaşlarındadır. Gözleri şaşığıdır. İki gözü de ayrı şaşıklıktadır. Çok sert bir insandır.

Damat Numan Bey'in damadı Amerikalıdır. Çok neşeli ve esmer bir delikanlıdır. Daha önce Çin'de ve Hindistan'da yaşamış. Çince ve Urduca öğrenmiştir.

Anlatıcı Numan Bey'i tanıdığından Numan Bey elli yaşını geçmiştir. Numan Bey'in arkadaşıdır.

Öykü

Numan Bey'in öfkeli halleri Numan Bey çok sert bir adam olmasıyla ün salmıştır. Ayrıca çok iyi nişancıdır ama gözleri şaşı olduğundan hedefi tutturamıyordur. Cebinde taşıdığı tabancanın tetiği ile eli cebinde sürekli oynamakta ve kızdığı zaman sürekli ateş etmektedir. Neyse ki nişan alamadığından kimseyi vurmamıştır. Artık kırklı yaşlarındaki gibi silah taşımıyordur. Bu sebeple kızdığı zaman eline ne geçerse fırlatarak sinirini çıkarıyordur. Kızdığı zaman önce bıyıkları, sonra kaşları, gözleri ve sırasıyla tüm yüzü oynamaya başladığından çok öfkelenildiğini anlayabiliyorlardır.

Numan Bey'in kızının hamile olduğunu öğrenmesi Bir gün anlatıcının evinde birdenbire sandalyeyi fırlatmış kediye geldiği için kedi ölmüştür. Aslında kızına atmak istemiştir. Çünkü kızı evlenmeden bir Amerikalıdan hamile kalmıştır. Bu durumu ona asker arkadaşı söylemiştir. Kızının Amerikalı ile evleneceğine çok sinirlenmiş, hamile olduğunu öğrendiğinde ise öfkesi kontrol edilemez olmuştur. Evde kırılmadık eşya bırakmamıştır. Sonunda Müslüman ve sünnet olma şartıyla kızı vermeyi kabul etmiştir. Amerikalı damat da kızına çok âşık olduğundan hemen her şartı kabul etmiştir.

Tanışma yemeği Numan Bey' Amerikalının geleceği gün eşe dosta haber vermiş, herkesi toplamıştır. Aldığı karara destek birilerini arıyor gibidir. Anlatıcı da oradadır. Masadaki oturma düzenini gören anlatıcı Numan Bey'in sinirlendiğinde eşya fırlatacağını biliyordur. Numan Bey'in asker arkadaşına, sinirlendiğinde bir şey fırlatırsa nereye gider diye sorar. Aksi gibi adamın gösterildiği yere oturması için Numan Bey onu buyur eder. Amerikalı damadın yanına oturur. Damat çok neşelidir. Türkçe öğrenip öğrenmediği sorulur. İş yerinde çalışan inşaatçılardan 3-4 kelime öğrendiğini söyler. Allahaismarladık, rica ederim, çok memnun oldum, teşekkürler kelimelerini öğrenmiştir. Tüm bunları İngilizce anlatıyordur.

Amerikalı damadın öğrendiği kelimeler Amerikalı damat öğrendiği kelimeleri Türkçe söylediğinde ortam gerilir. Çünkü arkadaşları bu kelimeler yerine argo kelimeler veya küfür öğretmişlerdir. Amerikalı damat güzel bir şey söylediğini zannederek her seferinde argo kelimeler kullanır. Numan Bey'i zor durdururlar. Damadın bir suçu olmadığını biliyorlardır. Numan Bey her gerildiğinde anlatıcı çatalını, bıçağını düşürmüş gibi masanın altına giriyordur. Bir süre sonra bu gerilime dayanamaz. Gitmek için izin ister. Herkes bu anı bekliyor gibidir. Herkes gitmek için ayaklanır. Amerikalı damat da gitmesi

gerektiğini anlar. Ayrılırken Numan Bey'e pezevenk der ve elini sıkar. Ortam sessizleşir. Amerikalı damat İngilizce olarak yanlış bir şey mi söyledim diye sorar. Numan Bey yanlış bir şey söylemediğini belirtir. Külçe gibi koltuğa çöker. Kızlarını vermenin artık şart olduğunu, adamın bütün sicillerini saydığını söyler.

Amerikalı damadın başı derde girer Bu olaydan sonra söz kesileceği zaman damat gecikmiştir. Öğrenilir ki gelirken bindiği taksiye de bilmeden küfürlü kelimeler kullanınca adamla kavga etmişler, karakolluk olmuşlardır. Karakolda durum konuşulup tatlıya bağlanmış ama tam ayrılırken komişere kendisine öğretildiği gibi allahaismarladık deyince tutanak tutulmuş ve nezarete atılmıştır.

Numan Bey'in oyunu Amerikalı damat ve Numan'ın kızı sonunda evlenirler. Düğünden iki gün sonra damat hastaneye yatmak zorunda kalır. Numan Bey kızının evindeki hizmetçiye kızıp kayık tabağı fırlatmış ama yine hedefi tutturamadığı için damadın başı yarılmıştır. Amerikalı damat ve kızı artık Amerika'ya yerleşmiştir. Keyiflendiği anlar Numan Bey, o kadar küfürden sonra damada bir şey yapamasa içinde kalacağını, ömründe ilk defa hedefi tutturduğunu anlatıyordu. Hizmetçiye kızması yalandandır, bilerek damadına doğru tabağı fırlatmıştır.

Temalar

Kültür Kültürel uyumsuzluklar bu öykünün temalarından biridir. Amerikalı damadın neşeli ve rahat tavırları, Numan Bey'in ise hoş görmediği ve kabullenmekte zorlandığı yabancı damat, evlilik öncesi ilişki ve hamilelik bu uyumsuzluklara örnektir. Ayrıca damadın Müslüman olmaya zorlanması da kültürel farklılığın sonucudur. Türk kültüründe Müslüman olmayanlarla evlilik hoş karşılanmamaktadır.

Şiddet Numan Bey'in zorlayıcı karakteri, her sinirlendiğinde şiddete başvurması şiddet temasını ön plana çıkarmaktadır. Numan Bey öfkeli ve sert bir karakterdir. Etrafındaki kişiler onu tanımakta ve yan yanayken tedirgin olmaktadır.

İYİLİK SEVAPTIR

Kişiler

Genel Müdür Yardımcısı Halim Bey'e çok güvenmektedir. Olaylara yardımsever şekilde yaklaşır.

Halim Bey 14 yıldır aynı şirkette çalışmaktadır. Merkezde çalışan ikinci sınıf memurlardan biridir fakat herkesin saygısını kazanmıştır.

Kayınvalide Çok cimridir. Eşinden kalma malı, mülkü, mücevherleri ve birikmiş parası vardır. Kızı ve damadı ile yaşamaktadır. Damadını kandırmaktadır.

Öykü

Halim Bey'in hesabındaki açık Genel müdür yardımcısına kadar duyulan bir olay vardır. Halim Bey'in hesabında iki yüz seksen lira açık vardır. Genel müdür yardımcısı bunu Halim Bey'den beklemez. Zaten parayı zimmetine geçirecek olsa bundan çok çok fazla para alabilir ve uzun süre kimse de bunu fark etmeyebilir durumdadır. Olayın iç yüzünü anlamak ister. Kumar mı oynuyor, hayatında bir kadın mı var sorgular. Evden işe, işten eve gidiyordu, ayda yılda bir içki içiyordu. Bunu öğrenince o ihtimaller ortadan kalkar. Hayatında bir kadın olsa bu kadar paranın yetmeyeceğini de biliyordu.

Genel Müdür Yardımcısının çabaları Genel müdür yardımcısı Halim Bey'e yardımcı olmak için üstün çalışmalarından dolayı ikramiye verir. O ay Halim Bey'in hesabındaki açık kapanır. Fakat iki ay sonra tekrar açık olur. Bu kez de yılbaşı ikramiyesi, maaşına zam, terfi gibi çözümlerle ona yardımcı olur. Fakat her seferinde birkaç ay açık kapanıyor, sonra yeniden hesaptaki açık aydan aya artmaya başlıyordu.

Halim Bey'in zam isteği Genel müdür yardımcısı Halim Bey'in durumunu merakla izlemeye devam ederken bir gün Halim Bey onunla konuşmaya gelir ve maaşına zam ister. Genel müdür yardımcısı ne olduğunu ve neden geçinemediğini sorar. Halim Bey havyar yüzünden olduğunu söyler. Sırf geçen ay on altı kilo havyar almıştır. Parası yetmiyordu.

Halim Bey'in kayınvalidesinin hastalığı Genel müdür duruma anlam veremez. Kimin yediğini sorar. Kayınvalidesinin yediğini öğrenir. İşin aslı kayınvalidesi çok cimri ve hastadır. Doktorlar hiç

sinirlenmemesi gerektiğini söylemişlerdir. Çok zayıf olduğu için de havyar yemesini tembihlemişlerdir. Kayınvalidesi cimriliğinden ne doktora gidiyor ne ilaç alıyordur. Halim Bey bu ihtiyaçları karşıladıkça da çok masraf olduğunu söyleyip fenalık geçiriyordur. Halim Bey kayınvalidesinin sinirlenmesini istemediğinden doktorun tanıdık olduğunu, eczacının tanıdık olduğunu söylüyor ve ucuz getirdiği yalanını söylüyordur. Kayınvalidesi de ucuz olduğunu duyunca sevabına emekli komşu, yaşlı kim varsa ona da doktoru götürmesini ya da ilaç almasını söylüyordur. Halim Bey giderleri cebinden karşılıyordur.

Halim Bey'in havyar alma sebebi Havyar olayında da aynısı olmuştur. Havyarın parasını düşünüp fenalık geçiren kayınvalidesine arkadaşının maliyetine ona verdiğini söylemiştir. Fakat kayınvalidesi bu sefer de sevabına komşulardan da sipariş almaya başlamıştır. Her gün bakkal bakkal dolaşıp havyar siparişlerini alıp paket yaptıran Halim Bey'in birikmiş parası erimiş, artık borca girmeye başlamıştır. Kayınvalidesini toptancı arkadaşın başkalarına maliyetine vermek istemediğini söylese de kayınvalidesi anlamıyordu.

Olayın iç yüzü Halim Bey bir gün havyar paketinin üstünde önceki gün kendi yazdığı bir numarayı görür. Olaya anlam veremez ve pakete bir işaret daha koyar. Sonunda anlar ki dört yüz liraya aldığı havyar paketlerini ertesi gün kayınvalidesi üç yüz liraya satıyordu. Halim Bey ertesi gün aynı paketleri dört yüz liradan alıp, yirmi üç liraya kayınvalidesine satıyordu. Valide her şeyi biliyor, söylesem kızar, kalbi de var diyerek durumu böyle idare etmesi gerektiğini savunuyordu.

Temalar

İş ilişkileri Halim Bey'in genel müdür yardımcısı dürüstlüğüne ve çalışkanlığına güvendiği birinin sorunlarını anlamaya, çözmeye çalışarak iyi niyetli bir şekilde yaklaşmaktadır. Güven unsurunun ön plana çıktığı ve usulsüzlüklerin arkasında art niyet beklemediği görülür.

Yalan Halim Bey maddi sıkıntılarını gizlemek için işyerinde habersiz usulsüzlükler yapmakta, kayınvalidesinin cimriliğini ve hastalığını sebep göstererek durumu yönetmeye çalışmaktadır. Kayınvalidesinin damadını kandırması ve damadın bunu fark etmesine rağmen olayları sürdürmesi aldatma, yalan temalarına işaret etmektedir.

BEYAMACA

Kişiler

Haşmet Kaba, saba olduğundan odun anlamına gelen Haşep Haşmet diye anılıyordur. Elli yaşına gelmesine rağmen otuz beş yaşında gibi görünüyordu.

Anlatıcı Haşmet ile okuldan arkadaştır. Ellili yaşlarındadır. Yazıhanesi vardır.

Öykü

Haşmet'in değişimi Haşmet arkadaşları ile aynı yaşta olmasına rağmen onlar olduğundan on yaş büyük Haşmet ise olduğundan on yaş genç gözüküyordu. İri yarı, kapılardan geçerken eğilmek zorunda kalan, kaba saba bir adamdır. Bir gün arkadaşı, Haşmet'i vapur iskelesinin orada görür. Fakat o mu olduğuna emin olamaz. Çünkü iki büklüm, demir parmaklıklara dayanmış şekildedir. İhtiyarlanmış görünüyordu. Kalp krizi geçirdiğinden şüphelenir. Arkadaşına selam verir, onu kolundan tutar ve yazıhanesine götürür. Merdivenleri zar zor çıkıyordu. Ne olduğunu sorar ve Haşmet anlatmaya başlar.

Keyifle başlayan gün Sabah çok güzel uyanmıştır. Sonbaharı çok seviyordu ve bu sonbahar günü uykusunu çok iyi almıştır. Ilık bir su ile küveti doldurur ve uzun keyif yapar. Sokağa çıkar ve keyifle yürümeye, günün tadını çıkarmaya devam eder. Vapura biner, karşısında iki genç kız oturuyordu. Onların sesleri kendisini daha canlı ve neşeli hissettirir. Etrafta ondan daha genç insanlar vardır ama hepsi asık suratlı, bitkin durduğundan ondan yaşlı gibidirler. Haşmet kendini delikanlı gibi hisseder. Gözlerini karşısındaki kızın dizkapaklarından alamaz. İçi kıpır kıpırdır.

Vapurdaki kızlar Kızlardan biri sigara çıkarır ve arkadaşına da verir. Çakmak bulamazlar. Haşmet onlara çakmağını uzatmak ister ama cesaret edemez. O sırada kızlar garsondan çay ister ve kibrit olup olmadığını sorar. Garson getireceğini söyleyerek gider. Haşmet o anda kızlara çakmağını uzatır. Kızlardan birisi çakmağı alır ve sigaralarını yakarlar. İşleri bitince çakmağı verirken Haşmet'e sağ ol beyamca diyerek teşekkür eder.

Haşmet'in felç geçirme haberi Arkadaşı ne olduğunu anlayamaz. Haşmet ise ona beyamca demelerinin yeterince kötü olduğunu vurgulayarak elini masaya vurur ve küser gider. Arkadaşı arkasından bakar. Kamburlaşmış, zor yürüyordur. İki hafta sonra arkadaşısı Haşmet'in felç geçirdiğini duyar. Anlatıcı olan arkadaşısı genç kızlara dikkatli olmaları konusunda ricada bulunarak anısını sonlandırır. İki dudakları arasından çıkacak bir söz kaba saba bir erkeği bile bu hale getirebilecektir.

Temalar

Hayal kırıklığı/Toplumsal etiketler Haşmet dışarıdan kendisini hissettiği gibi görülmediğini fark edince hayal kırıklığı yaşamış ve iç dünyasında kendine olan bakışı değişmiştir. Bu değişim fiziksel açıdan belli olacak şekilde giderek daha hasta ve kötü görünmesine sebep olmaya başlamıştır. Yaşadığı üzüntü ve stres felç geçirmesine bile neden olmuştur. Sıradan ve küçük bir etkileşim bile Haşmet 'de büyük etkiler yaratmıştır. Bu sebeple insanların birbirine karşı hassasiyetle yaklaşımlarının, bizim için sıradan olabilecek bir cümlenin bile karşımızdaki kişide derin etkiler oluşturabileceği unutulmamalıdır.

İNSANOĞLU TERSTİR

Kişiler

Cihat bey Devletin bünyesinde çalışmaktadır ama görevi net olarak belirtilmemiştir. Evlidir ve bir kızı vardır.

Anlatıcı 10 yıl Cihat Bey'in özel kalem müdür olarak çalışmıştır.

Öykü

Gizemli mektup Cihat Bey'in eski kalem müdürüne bir mektup gelir. Cihat Bey'in namuslu mu namussuz mu, karakterinin nasıl olduğunu, kendisine güvenilip güvenilmeyeceğini soruyorlardır. Bunu bir vatan görevi olarak görmesini, gizli tutmasını ve doğru söylemesini istiyorlardır. Anlatıcı bu konuda onlara net bir şey söyleyemeyeceğini, bir hükmü olmadığını belirtip şahit olduğu olayları anlatabileceğini belirterek mektubu cevaplamıştır.

Çalışkanlık ve tembellik karmaşası Bir gün Cihat Bey'in arkadaşısı gelmiş, konu konuyu açmış ve Cihat Bey'in keyfine çok düşkün olup, az çalıştığını söylemiştir. Bu sohbet üzerine bir süre susan ve gülen Cihat Bey çok sinirlenmiş ve çok çalışkan olduğunu savunarak bunu destekleyen bir sürü şey anlatmıştır. Fakat bir hafta sonra başka bir arkadaşısı sohbetinde çok çalıştığını, bu kadar çalışmanın zararlı olduğunu, kendisinin ve ailesinin sağlığını önemsemesi gerektiğini söyleyen arkadaşısına çıkmıştır. Çalışıyor görünüp sürekli keyfine baktığını, tembellerin şahı olduğunu savunmuştur.

Alkol kullanma karmaşası Başka bir gün çok içki içtiğini söyleyen arkadaşısına çıkışarak ayda yılda bir içtiğini, rakının kokusundan nefret ettiğini, viskiyi hiç tatmadığını söylemiştir. Ahengi bozmamak için davetlerde içiyor gibi yaptığını savunmuştur. Ama başka bir gün başka bir dostu, onun gibi bu makama gelmiş birinin yobazlık yapıp, toplantılarda içki içmem demesini yadırgayınca çok kızmıştır. On yaşından beri içtiğini savunup, ne kadar çok içtiğini anlatmaya başlamıştır.

Dürüstlük ve yalancılık karmaşası Bir gün bir toplantıda çok fazla attığını, bu kadar sık yalan söylememesi gerektiğini söyleyen arkadaşısına çıkışarak çok dürüst olduğunu, hiç yalan söylemediğini söyleyerek bu konuda uzun bir konuşma yapmıştır. Ama yine çok geçmeden doğru sözlü biri olduğunu ve bunun bazen kabalaşmasına da sebebiyet verdiğini söyleyen arkadaşısına sürekli yalan söylediğini ama bunu kimseye fark ettirmediğini anlatmıştır.

Yolsuzluk karmaşası Özel kalem müdür bir gün Cihat Bey ve Hamdi Bey'in konuşmalarını duyduğunu da anlatır. Hamdi Bey, Cihat Bey'in nüfuzunu kötüye kullandığını söylediğinde, Cihat Bey yumruğunu masaya vurup söylenenleri reddetmiştir. Fakat başka bir gün karısı ile konuşurken tam aksini savunmuş, onun gibilere bu devirde enayi dendiğini söyleyen karısına verdikleri parti paralarını kendi maaşıyla karşılayamayacaklarını, yaptığı yolsuzluklardan kimsenin ruhunun duymadığını anlatmıştır.

Namus meselesi Cihat Bey anlatıcıya göre böyle bir adamdır. Karısı ve kızı için hoş olmayan şeyler söyleyen arkadaşısına namus ile ilgili nutuk çekmiş ama başka bir gün onun namuslu bir baba, koca olduğunu öven birine karısı ve kızının yaptıklarından haberi olduğunu ve boynuzlandığını bile bile sustuğunu söylemiştir. Anlatıcı ondan istenilen şekilde vazifesini yaptığını ama Cihat Bey'in nasıl biri olduğunun hükmünü kendilerinin vermesi gerektiğini söyleyerek mektubunu bitirmiştir.

Temalar

İki yüzlülük/Yalan Cihat Bey arkadaşlarının ve çevresinin baskısı ile iki yüzlü davranışlar sergilemekte ve kolaylıkla yalan söylemektedir. Karşısındaki kişi onu hangi açıdan eleştiriyorsa tam tersi yönde biri olduğunu kanıtlamak için uğraşıyordur. Sürekli birbiri ile çelişen anlatımları vardır.

KORKULU RÜYA

Kişiler

Anlatıcı Anlatıcı gazetede köşesi olan bir yazardır.

Öykü

Gelmeyen ilham Yazarın ertesi gün için iki hikâye, bir fıkra ve bir derginin anketine cevap yazmak zorundadır. Ama sadece bir öykü yazabilmiştir. Saat gece yarısını geçmiştir. İlham bir türlü gelmiyordur. Gidip bir şeyler atıştırır. Fakat bu sefer de uyku bastırır. Biraz uyuyup sabah erken kalkıp hallederim diye düşünür. Yemek yiyip yattığı için de rüya göreceğini düşünmektedir.

Bir garip rüya Rüyasında yurt dışındadır. Resmi bir yerdedir ve bunun beyaz saray gibi bir yer olduğunu zannetmektedir. Rüyanın içinde olduğunu farkındadır. Olduğu yerde memleketi temsilen bir tek kendisi vardır ama ne sebeple orada olduğunu bilmiyor, rezil olmamak için de kimseye sormuyordur. Bir süre sonra ona sorular sorulmaya başlanır. Ülkesi ile ilgili sordukları sorulara doğru yanıt verse vatan haini olarak görülüp suçlanacağını, aksi yönde cevaplar verse yalancı olacağını düşünür ve ne diyeceğini bilemez. Sonunda ceza almaktansa yalancı olmayı tercih eder.

Memleket ile ilgili sorular Ülkedeki okur yazar oranlarını, yoksulluk ve işsizlik durumunu, köylerde elektrik ve yol olup olmadığını, kira oranlarını, insanların zor geçinip geçinmediğini, geri kalmış bir ülke olup olmadıklarını sorarlar. Her birine çok zor durumlarda kalarak, sıkılarak yalanlarla yanıtlar. Tüm köylerde elektrik olduğunu, elektriğin bedava dağıtıldığını, çok fazla okul ve öğretmen olduğunu, belediyenin herkese kiralık evler verdiğini, ekonomik durumun çok iyi olduğunu destekleyen cevaplar verir. Onlara verilen bilgilerde tam tersi olduğunu söylediklerinde ise inkâr eder ve dış güçlerin ülkelerini kötü göstermek için bu bilgilerini verdiğini belirtir. Yazarın köşe yazılarını okuduklarını, orada kendisinin de eleştirdiği söylenince ise karşı çıkmaya devam eder. O yazıları sadece muhalif olmak için yazdığını, halkın muhalif durumlar olmadığına çok kızdığını söyler. Amerika'dan okul diye kullanmak için aldıkları barakaları sorduklarında ise şaka yaptıklarını, kendi kuvvetlerini başkalarına göstermemek için bu yola başvurduklarını iddia eder.

Soruların nedeni anlaşılır Son bir sorumuz var diye üstüne giderler. Rüya olduğunu bilse de çok korkuyordur. Üstüne çok geliyorlardır. Sizin orada hürriyet var mı diye sorarlar. Yürürlükte olan eski basın kanununu da sorarak konunun üstüne giderler. Yazar her şeyi reddeder. Kurtulmak için rüyada da olduğunu bildiğinden uçmaya çalışır ama uçamaz. Sorulardan bıkmıştır. Artık uyanmak ister ama doğruları söylemeyince uyanamayacağını söylerler. Ülkenin iktisadi durumunun çok parlak olduğunu söyler, hala açık vermemeye çalışır. Kurul durumları o kadar iyi ise yardım etmelerine gerek olmadığını belirtir. Eğer durumları kötü olsaydı kredi ve yardım için ellerinden geleni yapacaklardır ama söylenenlerden sonra gerek olmadığını anlamışlardır.

Yazar rüyadan uyanır Yazar o an dış yardım almak için toplantı da görevli olduğunu fark eder. Hırsından ağlar. Eline fırsat geçmiştir ama yabancılara memleketi kötüleyip suç işlemek için fırsatı değerlendirememiştir. Uyanır, daha sabah olmamıştır. Masanın başına oturur. Rüyasında ağlamıştır, gözlerini siler. Bir türlü sabah olmamasına söylenir.

Temalar

Özgürlük/Baskı Yazar rüya gördüğünü bile bile gerçekmişçesine rüyasında kendini baskı altında ve sıkıntıda hisseder. Siyasi baskı rüyada bile onu huzursuz ediyordur. Memleket meseleleri ile ilgili gerçeklerin hep tam tersini anlatarak yalan söyler. Doğru söylerse ceza alacağını düşünür ve yalancı pozisyona düşmeyi tercih eder. Ülkesinde baskıcı ve özgürlükleri kısıtlayıcı bir ortamın olduğu ve gerçekleri söylemenin bu ortam için uygun olmadığı anlaşılmaktadır.

NÖTRON BOMBASI UYGARLIĞI KURTARACAKTIR

Kişiler

Aziz Nesin Yazar gazetede yayınlanan bir yazısını paylaşmıştır.

Öykü

Savaşın sonuçları Anlatıcı nötron bombası ile ilgili görüşleri eleştirdiği düşüncelerini paylaşır. Birinci, arkadan İkinci Dünya Savaşı'nın korkunç sonuçlarından çok büyük ders alınmıştır. Görülmüştür ki böyle savaşlarda uygarlığın büyük yapıtları olan tarihsel anıtlar, büyük yapılar, tapınaklar, köprüler uygarlığa onur veren müzeler, fabrikalar, bütün okul ve üniversite yapıtları, uygarlığın bütün tarihsel belgelerini koruyan kitaplıklar ve bütün büyük kentler yakılıp yıkılıp yok edilmektedir. Bunların uygarlığın kendisi olduğu anlaşılmıştır. Bu yapıtların eski haline getirilmesi zor ve pahalı olmuştur. Bu sorun nötron bombasının bulunmasına neden olmuştur. Bulunan bu bomba türü ile düşmana zarar veriliyor ama yapılar korunabiliyordu. Savaş sonrası insanlara sadece küçük bir temizlik işi düşüyordur. O da insan cesetleri ve cesetlerden arta kalan kemikleri, kül yığınlarını yok etmek.

İnsan nüfusunun durumu Anlatıcıya göre nötron bombasını eleştirenler vardır ve buna anlam vermek zordur. Hem insanları öldürmeyen hem yapılara zarar vermeyen bir çözüm bulunmasını istemektedirler. Yazara göre bomba bu işleri yapmayacaksa ne işe yarayacak sorunsalı ortaya çıkıyordu. İki dünya savaşında aşağı yukarı altmış milyon kadar insan ölmüştür. Bu insanlar ölmemiş olsaydı üremeye birlikte iki yüz milyon olacak ve dünya büsbütün yaşanılmaz olacaktır. Yazara göre her şeyin sıkıntısı çekilmekte ama insan sıkıntısı çekilmemektedir. Bu yüzden insanların sayılarının savaşlarla doğal şekilde azaltılması ve dünya nüfusunu dengede tutmak akıllıcadır. Bugün dünyanın her yerinde nüfus artışı önlenmeye çalışılırken bunu bu şekilde düşünmek de normaldir. Ayrıca insan nüfusu arttırılmaya çalışılırsa çocuk yapmak bina yapmak da daha zevkli ve kolaydır. Yazara göre nötron bombasına karşı olanların unuttukları bir şey daha vardır. Nötron bombasının patlamasıyla ölecek olanlar, hiçbir zaman uygarlığın sahibi olan ve yazarın biz olarak gruplandığı uygar insanlar olmayacaktır.

Temalar

Savaş Savaş, uygarlıkların sahip olduğu kültürel miras ve unsurları yok etmektedir. Toplumlar bu yapıları ve öğeleri tekrar yerine koymak için hem zaman hem de para harcamaktadır. Bunun yanında suçsuz insanların hayatını kaybetmesi, yaşamın bu kadar ucuz olması yazar tarafından mizahi bir dille eleştirilmektedir.

Mizah/Eleştiri Yazar mizahi bir dille yazdığı yazısında nötron bombasının gereksiz insan yığınlarını, gelişmemiş ülkelerdeki insanların ölmesine sebep olduğu ama tarihi yapıları, kültürel unsurları koruduğunu söyleyerek nötron bombasını över. Fakat burada mizahi bir dille insan yaşamının yapılardan bile değersiz görüldüğü, nüfus politikası olarak gelişmiş ülkelerin bu durumu kullanıyor bile olabileceklerini anlatır.

İNSANSIZ BİR UYGARLIK

Kişiler

Oktay Akbal Yazar, gazetede köşesinden Aziz Nesin'i eleştiren bir yazı yazmıştır.

Öykü

Gazetede ki köşe yazısı Oktay Akbal şahit olduğu bir olayı anlatarak insana verilen değer ile ilgili görüşlerini gazetede ki köşesinden aktarmıştır. Yolda tam kapının önünden geçerken bir insan ölmüştür. Elbiseleri eskidir. Cebinden bir şey çıkmamıştır. Kimdir nedir anlamamışlardır. Yazar, çalışmak için şehre geldiğini ve bir şeyler bulmayı umduğunu düşünür. Ama belli ki bulamamıştır. Başına birileri toplanır, arabalar bakar geçer. Polisi arar ama ulaşamaz. En sonunda iyi niyetli biri arabasıyla alır ve hastaneye götürür. Yazar, uzaklarda bir yerde sevdikleri, bekleyenleri vardır diye düşünür. Bekleyecekler ama gelmedikçe unutacaklardır ve böylece yeryüzünden bir insan silinip gidecektir.

İnsana verilen değer Yazara göre bir insanın değeri toplumuna göre değişmektedir. Bazı toplumlarda insan yaşamı değerliken, gelişmemiş veya az gelişmiş bir sürü toplumda insan dünyaya ucuz gelip ucuz şekilde gitmektedir. Karnını doyurma karşılığı bütün yaşamlarını veriyorlardır.

Aziz Nesin'e eleştiri Oktay Akbal köşe yazısında Aziz Nesin'i nötron bombasını övdüğü için eleştirir ve hayal kırıklığına uğradığından bahseder. Aziz Nesin'in insandan değil nesneden yana olması onu üzmüştür. Özellikle teknik uygarlığı içinde yaşayıp gidecek olan insanlardan, geri kalmış halk yığınlarının ölmesinden bahsettiği kısımda... Oktay Akbal atom bombalarını kullananlar acaba bizi uygar sayacak mıdır diye sorar. Bunu sanmıyordur.

Temalar

Eleştiri Oktay Akbal'ın köşe yazısında Aziz Nesin'i nötron bombası ile ilgili yazdığı yazıdan dolayı eleştirmektedir. Nötron bombasının yıkıcı etkisinin yadsınamaz ve savunulamaz olduğunu belirtmektedir.

Uygarlık eleştirisi Yazıya göre uygar olma kavramı değişkendir ve bir toplumun uygar olup olmadığının kararı güçlü silahları, nötron bombasını elinde bulunduran ülkelerin tekelinde gibidir. Kendimizi uygar ve gelişmiş bir ülke gibi görüyor olsak bile devamında biz de aynı pozisyona düşebiliriz.

GÜLMECE DUYARLIĞI: "NÖTRON BOMBASI UYGARLIĞI KURTARACAKTIR"

Öykü

Eleştiri yazısı Aziz Nesin Nötron bombası ile ilgili yazdığı yazısından dolayı onu eleştirenler ve barış düşmanı olarak görenleri eleştirir. Ona göre 2. Dünya Savaşı'nın kazanılmasında atom bombasından çok gülmece duyarlılığı diye çevirdiği kavram etkili olmuştur. Hitlerin kızgın yüzüne karşın Churchill'in gülümseyen yüzü kazanmıştır. Gülmece duyarlılığı gülmesini bilmek demektir. Gülmece duyarlılığı olmayan kişilerle ilgili birkaç fıkra ve anı anlatan yazar asıl konuya geldiğinde Oktay Akbal'ın köşe yazısından bahseder. Oktay Akbal onunla iyi arkadaşır ama ona sormadan, yazısını anlamadan köşesinde eleştirmiştir. Oktay Akbal'ın iki okuru Aziz Nesin'in yazısını ona şikâyet etmiş, daha önce yazıyı okuyup kara mizah olduğunu düşünen Oktay Akbal ise bu kez ciddi olduğunu düşünmüş ve eletirmiştir.

Aziz Nesin'in öğütleri Kendisini şu ana kadar tanıyamamış olanlara sitem eden Aziz Nesin okurlarına öğütler verir. Bu olaydan çıkarımları şunlardır: Hiç kimseye yaranmaya çalışmayın. Kaleminizin sizden başka efendisi olmasın. Kafanıza ve gönlünüze göre doğruluğuna inandığınızı doğruca yazın. Yanlış ve yanlışınızı gösteren olursa "yanılmışım, bağışlayın" demek yürekliliğini gösterin. Doğruyu yazdığınıza inanmışken size saldıranlar olursa hiç kaygılanmayın, çünkü en büyük destekçiniz zamandır ve zaman sizden yana olacaktır.

Temalar

Eleştiri/Hayal kırıklığı Aziz Nesin arkadaşısı Oktay Akbal'ın onu eleştirdiği yazısından bahseder ve o da onu eleştirir. İkisi arkadaşır fakat o yazıyı ne amaçla yazdığını anlayamamış, bu fikrilere sahip olup olmayacağını anlamamıştır. Kendisini tanıyan birinin zaten onun barış düşmeni, nötron bombası savunucu olamayacağını anlaması gerektiği, anlamasa da işin aslını öğrenmek için onu araması gerektiğini ifade eder. Ona göre doğrular her zaman ortaya çıkacaktır. Önemli olan sabırla beklemek ve sahip olduğun çizgiden çıkmamaktır.